

SLOVENSKI PRAVNIK.

Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.

Odgovorna urednika:

Dr. Makso Pirc in dr. Viktor Supan.

V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“.

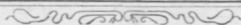
1896.

VSEBINA.

1. <i>Dr. R. Pipuš</i> : Užiteninske družbe. (Konec.)	33
2. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo:	
a) Likvidovanje stroškov za zastopanje	42
b) Lekarnarji so v zmislu čl. 7. trg. zak. trgovci, ker obrtoma opravljajo trgovinska opravila. Oglasiti morajo torej pod pogoji §-a 7 uvod. zak. k trgovinskemu zakoniku svoje firme za vpis v trgovinski register	49
3. IX redna glavna skupščina društva „Pravnika“	50
4. Književna poročila	58
5. Razne vesti	60
6. Pregled pravosodstva	63

Užitninske družbe.

Spisal dr. R. Pipuš.

(Konec.)

Finančno oblastvo je v obrazec zapisnika o pogajanji in vsled tega v zakupno pogodbo sprejela tudi določilo, da imenujejo podpisani obrtniki gotovo osebo kot svojega pooblaščenca nasproti finančnemu oblastvu. To določilo gotovo ni samo določilo zakupne pogodbe med obrtniki in finančnim oblastvom, ampak v prvi vrsti pogodba med zakupniki in njihovim pooblaščenecem zlasti, ker podpišejo pooblaščenec in ostali zakupniki zapisnik. Na isti način bi se lahko v ta zapisnik sprejela tudi druga določila o razmerji med zakupniki. Pred vsem bi moral ta zapisnik imeti določilo, da stopijo vsi podpisani obrtniki v družbo v ta namen, da bi se s finančnim oblastvom pogodili gledé užitnine gotovega okoliša, dalje določilo, kako bodo posamezni obrtniki prispevali k družbenim stroškom, kdo bode oskrboval družbene posle, kdo jo zastopal v pravnih zadevah, kako bodeta se delila dobiček in izguba itd. Ker pa takih izrecnih določil ni, treba se je ozirati na druge okoliščnosti, ki so za raziskovanje pravnega razmerja med posameznimi zakupniki odločilne.

Rekli smo že, da je razmerje med posameznimi zakupniki razmerje družabnikov. Vender bi utegnil kdo to zanikati in reči, da med posameznimi zakupniki sploh ni nikake ožje pravne zveze, da je vsak član te skupine za se sklenil s finančnim oblastvom posebno pogodbo, ki se ostalih obrtnikov ne tiče in da tudi njihova solidarna zaveza nasproti finančnemu oblastvu na njihovo medsebojno razmerje nima drugega vpliva, kakor da sme od ostalih zakupnikov zahtevati primerno povračilo, kdor je finančnemu erarju plačal celo dogovorjeno svoto, ali pa vsaj več, kakor bi njega zadelo, ako bi se dogovorjena svota po

enakih deležih razdelila med vse zakupnike. Vender to mnenje bi bilo krivo.

Krivo bi bilo to mnenje že radi tega, ker zakupniki ne obljubijo samo plačati dogovorjeno svoto, ampak prevzamejo tudi razne druge dolžnosti in razne pravice, ki se ne dajo deliti. Zakupniki imajo zlasti pravico od vseh užitnini podvrženih dejanj v dogovorjenem okoliši pobirati užitnino. Te pravice pa ne more nobeden zakupnik sam za se izvrševati, ampak samo cela skupina kot taka. Tudi finančno oblastvo nikakor ni voljno pogajati se z vsakim zakupnikom posebej in skleniti toliko pogodeb, kolikor se oglasi obrtnikov, ki so pripravljeni sprejeti predložene pogoje zakupne pogodbe. Finančno oblastvo pogodbe niti ne sklene, ako se za njo ne oglasi vsaj polovica užitnino plačujočih obrtnikov dotičnega okoliša. Tudi nobeden teh obrtnikov bi ne podpisal pogodbe, ako bi za gotovo ne vedel, da se bode podpisalo še gotovo število drugih obrtnikov.

Vsi obrtniki, ki podpišejo pogodbo s finančnim oblastvom, hočejo skupno, z združenimi močmi, ne vsak za-se, pobirati užitnino in pričakujejo, da bode jim po odbitku vseh stroškov za pobiranje užitnine ostalo še več, kakor so obljubili odšteti finančnemu erarju in ostalim blagajnicam, za katere pobirajo doklade; oni pričakujejo torej, da bode jim še tudi potem nekaj ostalo, ko bodo že poravnali te svote, na vsak način pa, da bodo se iznebili nadležnega nadziranja in preiskavanja svojih obrtnih prostorov po državnih organih. Oni pričakujejo torej nek dobiček, v prvi vrsti gmoten dobiček. Da dosežejo ta svoj cilj, obljubijo pred vsem vsi skupno plačati finančnemu erarju gotovo svoto in s tem prevzamejo seveda tudi med seboj dolžnost, da bodo k ti svoti z denarnimi doneski prispevali, ker bi sicer svoje dolžnosti nasproti finančnemu erarju ne mogli izpolniti.

Vsi obrtniki, ki podpišejo zakupno pogodbo, imajo torej namen združiti svoje gmotne sile, da dosežejo skupno nek gmoten dobiček in izvrševaje ta svoj namen, sklenejo vsi skupaj s finančnim oblastvom zakupno pogodbo. Zakupniki imajo namen ustanoviti zasebnopravno družbo in vsi storijo nekaj, kar morejo le skupno, le kot družba storiti, torej je očitno, da so ti obrtniki med seboj molče sklenili družbeno pogodbo, ko so podpisali zakupno pogodbo s finančnim oblastvom (§-a 1175. in 863.

obč. drž. zak.). Tudi obrazci naredbe finančnega ministerstva z dne 13. julija 1877, št. 18.956 govore navadno o družbah, akoprav je iz njih razvidno, da finančnemu oblastvu razmerje med posameznimi zakupniki ni prav jasno.

Večkrat se najde izraz „užitninsko društvo“, ki pa ni pravi, ker za prevzete dolžnosti nasproti tretjim osebam ni odgovorna samo skupina kot taka s svojim premoženjem, ampak v prvi vrsti so za to odgovorni posamezni člani s svojim premoženjem. Užitninske družbe tudi ne potrebujejo potrdila svojih pravil od strani političnega oblastva, in ne spadajo pod zakon z dne 15. nov. 1867, št. 134. drž. zak.

Zasebnopravna pridobitna družba je torej podlaga, na kateri se morajo tolmačiti pravne razmere med posameznimi člani družbe; za nje veljajo torej zlasti določila 27. poglavja občnega državlanskega zakonika. Ker so zakonita določila večinoma le splošna, ker družba nima pravil, oziroma ker molče sklenena družbena pogodba nima natančnejih določil, je presojevanje razmer med družbo in njenimi člani, kakor tudi razmer med posameznimi člani mnogokrat težavno, in mnogo prepirov in drugih pravnih nastanov iz te nejasnosti.

Družbene posle vodi navadno tisti član, katerega so družabniki nasproti finančnemu oblastvu imenovali svojim pooblaščencom. V potrebi ga namestuje in mu pomaga njegov zastopanje nasproti finančnemu oblastvu imenovani namestnik. Prvi je navadno načelnik družbe in jo zastopa v vseh pravnih zadevah ne samo nasproti finančnemu oblastvu, drugi pa podnačelnik, akoprav ju za to mesto navadno nikdo ni izrecno izvolil. Včasih izvolijo družabniki iz svoje sredine tudi nekaj odbornikov in pregledovalce računov. Kot daljni družbeni organi poslujejo navadno kot plačani služabniki najeti poverjeniki, tako imenovani agenti ali dacarji. Iste sprejema včasih načelnik, včasih odbor, včasih pa tudi glavna skupščina.

Nobeden teh družbenih organov, torej niti načelnik, niti posamezni odborniki, niti odbor, niti glavna skupščina nimajo natanko določenega delokroga. Vse se vrši le po previdnosti in dobri volji dotičnih organov, in ker nobeden od članov ne vgovarja, mora se zmatrati, da družba molče odobruje postopanje svojih organov.

Načelnik pobira s pomočjo dacarjev užitnino, potrjuje sprejem plačil, vodi vso korespondenco, se pogaja s posameznimi družabniki in drugimi obrtniki, ki nameravajo pogoditi se z družbo gledé užitnine od lastnega obrta za poprečno svoto, ali pa vzeti v zakup užitnino kakega dela družbenega okoliša. Načelnik vodi račune in kader se mu zdi potrebno, skliče odbor ali glavno skupščino, da rešita važnejša prašanja, zlasti odobrita na koncu leta položene račune.

Pregledovalci računov ali revizorji nadzirajo delovanje načelnika, družbenih poverjenikov, pregledujejo račune in poročajo o tem, kar so opazili, odboru ali glavni skupščini.

Kot zakupnica stopi družba na mesto finančnega oblastva in ima nasproti davkoplačevalcem načeloma vse one pravice, katere daje zakon gledé užitnine finančnemu oblastvu. Izvzete so le one pravice, katere si je finančno oblastvo izrecno pridržalo, kakor smo to že preje omenili. Družba pobira torej užitnino na isti način, kakor bi jo sicer pobiralo finančno oblastvo samo.

Tudi užitninske družbe se skušajo navadno najprve s posameznimi davkoplačevalci gledé njih zadevajoče užitnine pogoditi za poprečno svoto. Ako se doseže taka poravnava, plača dotični obrtnik ali davkoplačevalec dogovorjeno svoto in je prost vsake daljne dolžnosti. On zlasti ni dolžan dopustiti, da bi organi užitninske družbe ali finančnega oblastva preiskovali njegove obrtne prostore. On sme v dogovorjenem časi in na določenem kraju brez vsake kontrole od strani davčnega oblastva točiti, oziroma klati in prodajati, kolikor hoče in more. Takih poravnav družba ne sklepa samo z družabniki, ampak tudi z drugimi davkoplačevalci. Družba sklepa take poravnave iz istega namena, iz katerega daje finančno oblastvo užitnino v zakup, namreč, da si olajša pobiranje užitnine in da si prihrani stroške.

Ako davkoplačevalec, ki se je z družbo gledé užitnine pogodil za povprečno svoto, dogovorjenega zneska radovoljno ne plača, nastane prašanje, kako naj družba to svoto iztirja. Po našem mnenju je pri tem prašanji treba ločiti družabnike od ostalih davkoplačevalcev.

Pri davkoplačevalcih, ki niso člani družbe, se mora dogovorjena svota iztirjati potom politične eksekucije in sicer iz istega

razloga, katerega smo že preje omenili, namreč, ker poravnava ni ustvarila novega zasebnopravnega naslova družbene tirjatve, ampak je določila samo znesek iz javnopravnega naslova izvirajoče tirjatve. Družba bode torej v takih slučajih na podlagi zakupne pogodbe od finančnega oblastva zahtevala pomoči.

Nekoliko drugače je stvar pri družabnikih. Isti niso samo iz javnopravnega naslova zavezani, plačevati užitnino, ampak oni so tudi kot družabniki vsled družbene pogodbe dolžni, prispevati k družbeni blagajnici. Ti prispevki so pa ravno užitnina od njihovih užitnini podvrženih dejanj in v dogovoru z družbo določil se je znesek tega prispevka. Ker torej tukaj tirjatev družbe ni samo gledé njenega zneska določena v zasebnopravnem dogovoru, ampak ker ista tudi iz zasebnopravnega naslova izvira, treba jo je iztirjati s pomočjo rednega civilnega sodišča.

Pri ostalih obrtnikih pa, ki se gledé užitnine niso pogodili za poprečno svoto, iztirjavati more družba užitnino samo potem politične eksekucije, bodisi, da so dotični obrtniki člani družbe ali ne. S pomočjo rednih sodišč se ta užitnina že zavoljo tega ne more iztirjavati, ker redna sodišča nikakor niso poklicana, odmerjati užitnino, t. j. določevati zneske, ki se morajo od posameznih dejanj plačevati, ali soditi o tem, ali je kako dejanje užitnini podvrženo ali ne.

Kakor dá finančno oblastvo pobiranje užitnine za gotove kraje užitninski družbi v zakup, tako dá tudi užitninska družba večkrat dele svojega okoliša v podzakup. Podzakupniki so ali posamezniki, ali pa zopet družbe, ki postopajo pri pobiranju užitnine v svojem okoliši ravno tako, kakor glavna užitninska družba. Gledé iztirjavanja užitnine veljajo za podzakupnike ista načela, kakor za užitninsko družbo, samo kader potrebujejo pomoči finančnega oblastva, se ne morejo obrniti naravnost do istega, ampak le do užitninske družbe, in to, ako treba, potem redne civilne pravde prisiliti, da jim izposluje pomoč finančnega oblastva.

Kakor finančno oblastvo, more tudi užitninska družba od svojih podzakupnikov zakupnino iztirjati samo s pomočjo rednega sodišča, ker to ni več užitnina v sporazumno določenem znesku, ampak iz zasebnopravnega naslova izvirajoča tirjatev, namreč prava zakupnina.

Podzakupniki, oziroma člani podzakupne družbe morejo biti tudi člani glavne užitninske družbe. Podzakupnikom prepuščeni okoliš lahko obsega člane glavne užitninske družbe in take obrtnike, ki niso člani te družbe.

Večkrat delijo užitninske družbe svoj okoliš v oddelke ali tako imenovane sekcije. Iste navadno nimajo drugega pomena, kakor olajšati upravo, zlasti pobiranje užitnine, so torej le upravni okoliši. Ako je okoliš užitninske družbe tako velik, da eden poverjenik ali dacar ne more sam opraviti službe, najme družba več poverjenikov ter razdeli med nje celi okoliš. Te sekcije pa navadno nimajo niti svojega posebnega vodstva, niti svojih posebnih računov, niti posebnega premoženja.

Včasih pa so sekcije podzakupnikom odkazani okoliši, bodisi, da so podzakupniki posamezniki, ali pa družbe. Posebno takrat se imenujejo podzakupnikom odkazani okoliši sekcije, kader se užitninski družbi posreči pobiranje užitnine celega svojega okoliša oddati v podzakup.

Ali so sekcije samo upravni okoliši užitninske družbe, ali pa podzakupnikom, zlasti družbam prepuščeni okoliši, treba je določiti po okoliščinah posameznega slučaja in po tem presoјati tudi pravne razmere sekcij nasproti glavni užitninski družbi, in nasproti užitnini podvrženim davkoplačevalcem.

Največ preglavice dela navadno vprašanje, kako naj se na koncu leta deli dobiček oziroma izguba družbe. § 1184. obč. drž. zak. sicer določuje, da morajo, ako se ni kaj drugega dogovorilo, vsi družabniki v enaki meri prispevati k osnovni glavnici. Po §-u 1193. drž. zak. se deli dobiček med družabnike po razmerji njihovih prispevkov k osnovni glavnici, in po §-u 1197. obč. drž. zak. se deli izguba, kakor bi se v nasprotnem slučaju delil dobiček. Iz teh zakonitih določil bi utegnil kdo sklepati, da so vsi družabniki dolžni v enakih zneskih prispevati k družbeni glavnici, in da se tudi dobiček in izguba med družabnike delita po enakih delih, ker o tem ni nič drugega določeno. Vender, ako tako sklepamo, pridemo do neizvršljivih posledic, v nasprotje z namenom cele družbe in posameznih družabnikov, kakor tudi v nasprotje z istinitim postopanjem užitninskih družeb pri delitvi dobička in izgube.

Ko stopijo obrtniki v družbo, pričakujejo sicer vsi, da bodo s tem podjetjem dosegli kak dobiček, ki se pa bode šele na koncu leta pokazal in razdelil. Nobeden teh obrtnikov pa ne pričakuje, da mu med letom ne bode treba plačevati zakonito njega zadevajoče užitnine ali da bode med letom plačeval manje, ako pristopi družbi, kakor bi plačeval, ako družbi ne pristopi, ali ako bi družbe sploh ne bilo. Vsak družabnik torej vé, da bode moral plačevati po zakonu njega zadevajočo užitnino in je tudi pripravljen to storiti, a nikdo bi menda ne pristopil družbi ako bi moral kot družabnik, ne gledé na to, ali bode imela družba na koncu leta dobiček ali izgubo, že med letom plačevati večji znesek, kakor znaša njega zadevajoča užitnina, katero bi moral plačevati, tudi ako bi družbi ne pristopil. Vsak družabnik prispeva torej, ne gledé na to, ali bode družba imela dobiček ali izgubo, k družbenim namenom z zneskom, njega zadevajoče užitnine; užitnina od vseh družabnikov je torej ona glavnica, katero zložijo družabniki v družbene namene, to je torej ona zaloga, na podlagi katere se družba osnuje, to je z drugimi besedami osnovna glavnica in užitnina, katero plačajo posamezni družabniki, so njih prispevki k osnovni glavnici. Brez pomena je tukaj, ali so se ti zneski določili v sporazumnem dogovoru, ali pa določili po tarifu od posameznih užitnini podvrženih dejanj dotičnega člana. Seveda ti zneski nikakor niso enaki pri vseh družabnikih.

Ako so zneski, katere plačajo družabniki na užitnini, njihovi prispevki k družbeni glavnici, potem se morata tudi dobiček in izguba med družabnike deliti po razmerji teh zneskov. Odločilni so zneski katere so družabniki na užitnini v istini plačali, ali pa, kateri so vsaj plačati dolžni. Mogoče je, da kak družabnik ni plačal in tudi ni dolžan plačati nikake užitnine, ker je takoj v začetku družbene dobe ali še poprej opustil ali komu drugemu izročil svoj obrt in tudi sicer v družbenem okolišju ni izvršil nikakega užitnini podvrženega dejanja. Ta seveda tudi od dobička ne more ničesar zahtevati, pa tudi ni dolžan prispevati k pokritju izgube.

Dobiček se deli samo med družabnike, oziroma njihove pravne naslednike, ne tudi med druge užitnino plačujoče obrtnike. Pa tudi izgubo družbe trpijo samo družabniki, oziroma njih

dediči. Ostali obrtniki, pa, ki niso bili člani družbe, niso dolžni prispevati k pokritju družbe, akoprav skušajo užitninske družbe včasih razdeliti izgubo med vse užitnino plačujoče obrtnike družbenega okoliša. Proti nedružabnikom ni nikakega naslova, iz katerega bi se isti mogli siliti, da prevzamejo del izgube. Oni plačajo užitnino v zakonito določenem znesku, in pogodba, katero je družba sklenila s finančnim oblastvom, kakor tudi pogodba, katero so sklenili družabniki med seboj, ne moreta izpremeniti njihovih pravic, niti njihovih dolžnosti; saj se teh pogodb niso vdeležili.

Za razdelitev dobička in izgube je odločilna samo ona užitnina, katero so posamezni družabniki plačali za svojo osebo, ne tudi ona, katero so morda kot podzakupniki v obliki zakupnine plačali tudi od užitnini podvrženih dejanj drugih obrtnikov, ker družabniki pogodbi niso pristopili kot podzakupniki, ampak samo z ozirom na svoj lastni obrt. Tudi se podzakupne pogodbe sklepajo šele potem, ko že obstoji družba.

Vsak družabnik je pri dobičku in izgubi vdeležen po razmerju užitnine, ki njega zadene, ne gledé na to, ali je užitnino plačal neposredno užitninski družbi, ali pa v roke kakega podzakupnika. Podzakupne pogodbe, katere sklepajo užitninske družbe, s posamezniki ali z družbami, so le način, kako pobira družba užitnino, in imajo le namen, to pobiranje olajšati, a ne morejo predruščiti pravic in dolžnosti posameznih družabnikov, ki se pogajanj pri teh podzakupnih pogodbah navadno niti ne vdeležujejo.

Ko se bliža zakupna doba prve družbe svojemu koncu, skuša finančno oblastvo zopet dati v zakup pobiranje užitnine. Zopet se zbere gotovo število obrtnikov, ki sklenejo s finančnim oblastvom zakupno pogodbo in stopijo v užitninsko družbo. Večina članov te družbe so člani poprejšnje družbe. Nova družba imenuje navadno svojim pooblaščencom nasproti finančnemu oblastvu pooblaščenca poprejšnje družbe, ako je isti novi zakupni pogodbi pristopil. V takih slučajih se večkrat pripeti, da si nova družba samolastno prisvoji dobiček zadnjega leta poprejšnje družbe. Molčé priznani načelnik nove družbe, ki je imel isto mesto tudi v stari družbi in je v isti vodil račune, prenese čisto samovoljno ta znesek na novo družbo. Večkrat pa sklene tudi glavna

skupščina nove družbe, da se dobiček zadnjega leta poprejšnje družbe ne razdeli, ampak da se zaračuni kot sprejem sledečega leta, torej na korist nove družbe.

Da je tako postopanje nepravilno in nezakonito, je pač jasno. Zakupniki, ki so sklenili s finančnim oblastvom novo pogodbo, stopili so s tem tudi v novo družbo, ki s poprejšnjo nima nikake zveze. To sledi že iz tega, da so le slučajno člani stare družbe tudi člani nove družbe, isti pa nikakor niso prisiljeni stopiti v novo družbo in pristopiti novi zakupni pogodbi s finančnim oblastvom. Res tudi mnogo obrtnikov, ki so člani stare družbe, novi družbi ne pristopi; nasproti pa se novi družbi pridruži navadno več obrtnikov, ki niso bili člani stare družbe. Celó ko bi bili vsi člani nove družbe ob enem vsi člani stare družbe, bila bi to nova družba, kajti te družbe se sklepajo le za gotovi namen, namreč v ta namen, da sklenejo za gotovi čas s finančnim oblastvom zakupno pogodbo gledé pobiranja užitnine, in da to pogodbo izvrše. Drugega namena užitninske družbe nimajo. Kakor hitro je ta namen izvršen, kakor hitro je potekla doba zakupne pogodbe, preneha tudi družba sama ob sebi. Ako bi bili vsi člani stare družbe ob enem člani nove družbe, mogel bi se dobiček prve družbe prenesti na drugo, pa tudi samo tedaj, ako so s tem vsi člani zadovoljni. Vsak posamezni član se temu prenosu lahko za-se protivi, kajti njegova vdeležba pri dobičku in izgubi ni vsako leto enaka, kakor to sledi iz preje navedenih načel o razdelitvi izgube in dobička.

Konečno naj še kratko omenimo prašanje, ali so užitninski družbe javna oblastva, ali so njih organi javni funkcionarji, ali so javni uradniki in sluge ali ne. To prašanje bode treba v nekaterih ozirih potrditi. Družba in njeni organi opravljajo vladine posle, zlasti posle državnega finančnega oblastva. Njihova opravila so vsaj proti davkoplačevalcem ista, kakor opravila organov državnega finančnega oblastva. V tem zmislu je razsodilo tudi c. kr. najvišje kot kasacijsko sodišče na Dunaji z odločbami z dne 12. januarja 1880, št. 11326, z dne 12. novembra 1880, št. 8288 in z dne 22. februarja 1877, št. 12.899.

Organi užitninske družbe so torej, kader pobirajo užitnino in opravljajo s tem pobiranjem združene posle pod varstvom

§-ov 68., 81., 312., 314. in drugih kazenskega zakona. Pečati užitninske družbe in njenih organov, kolikor se tičejo izvrševanja od finančnega oblastva prepuščene pravice pobiranja užitnine, so pod varstvom §-a 316. k. z. Listine, katere izdajajo užitninska družba in njeni organi v svojem, na pobiranje užitnine omejenem delokrogu, so javne listine.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Likvidovanje stroškov za zastopanje.

Dr. H. P. zahteval je pri deželnem sodišči v G. od dra. J. R. v tožbi z dne 10. avgusta 1893, št. 22080, da mu plača na stroških za zastopanje ostanek 775 gld. s. pr. Deželno sodišče v G. je tožbeni zahtevi z rzsodbo z dne 25. septembra 1895, št. 22439 pogojno ugodilo, ako: I. tožnik stori njemu nezavračno naloženo prisego, da, kolikor ve in se spominja, ni prejel pisma, katero je toženec začetkom oktobra, gotovo pa še pred 25. oktobrom 1891. l. za njega izročil pošti in v katerem je toženec sprejel tožnikov predlog, da se dogovori za celo pravdo do morebitne ničnostne pritožbe poprečni znesek 1000 gld; II. toženec ne dokaže po glavni, tožniku zavračno naloženi prisegi, da mu je po porotni obravnavi dr. H. P. dejal, da presegajo stroški znesek 1000 gld., toženec pa na to odgovoril, da naj on (tožnik) iztirja presežek od nasprotnikov, če bodeta ista obsojena, povrniti na stroških več, kakor 1000 gld. ter da je na to tožnik dr. H. P. omenil: »Upam, da se bode meni posrečilo, to iztirjati od nasprotnikov«.

Razlogi:

Tožnik zahteva plačilo ostalih stroškov 775 gld. s. pr. Da vtemelji svojo tožbeno zahtevo, navaja to-le: S pooblastilom z dne 10. oktobra 1889. l. naročil je dr. J. R. tožniku, naj ga kot zasebnega obtožitelja zastopa v kazenski zadevi proti M. B. in dru. F. P. Dr. R. obljubil je v pooblastilu, da bode zaslužek in gotove stroške tožniku plačal v Gradcu. Gledé stroškov, ki so predmet te pravde, ponujal je tožnik izprva tožencu, da bi naj dogovorila

za celo zastopanje do eventualne ničnostne pritožbe poprečni znesek 1000 gld. Ker toženec te ponudbe ni sprejel, odjenjal je tudi tožnik od nje, ker je opazil, da postaja pravda vedno večja. Za to zastopanje narasli so do ničnostne pritožbe stroški v znesku 1775 gld. Toženec je ta znesek tudi izrecno priznal, a plačal samo 1000 gld. Toženec priznava, da je tožnik gledé stroškov za celo zastopanje do eventualne ničnostne pritožbe predlagal poprečni znesek 1000 gld., zanikuje pa, da tega predloga ni sprejel, da je tožnik od tega predloga odjenjal, da so narasli stroški v znesku 1775 gld., in posebno še to, da bi bil on tirjatev na stroških v znesku 1775 gld. izrecno ali molče priznal. V tej pravdi rešiti je izprva prašanje, ali se je med strankama dogovorila gledé stroškov gotova svota ali ne. Ako se ta znesek ni dogovoril, se morajo taisti še le odmeriti od pristojnega sodišča. Toženec vgovarja, da je sprejel ponudbo gledé povprečnega zneska 1000 gld. V dopisih, ki so se priložili pravdi, ni niti izrecne izjave, s katero bi se bila sprejela omenjena ponudba gledé stroškov, niti izjave, s katero bi se bilo odstopilo od te ponudbe. Samo, če se uvažujejo vse v pravdi navedene okoliščnosti, za katere so se ponujali dokazi, mogoče je rešiti odločilni prašnji. V dopisu z dne 1. avgusta 1891. l. predlagal je tožnik tožencu, da se naj dogovori za stroške zastopanja do eventualne ničnostne pritožbe z vštetimi predplačili vred znesek 1000 gld. V dopisu z dne 8. avgusta 1891. l. odgovoril je toženec, da se mu zahteva 1000 gld. ne zdi pretirana, sicer bi po njegovem mnenji bilo bolje, da bi se obe stranki pozneje končno dogovorili o znesku stroškov. V dopisu z dne 14. avgusta 1891. l. naznanil je tožnik tožencu, da mu ta dolguje še 203 gld. 84 kr. in da bode predplačilo 100 gld. za potovanje v Celje ter za sestavo obtožnice najbrže premalo. V dopisu z dne 18. septembra 1891. l. omenil je tožnik gledé zadnjega pogovora o stroških, da mu za poprej zaželeni dogovor ni več, ker se je prepričal, da bodo stroški itak znašali najmanj 1000 gld., ako se bode razprava vršila. Sicer se pa bode tožnik potrudil, da bode tudi iztirjal stroške za toženčev trud in njegova gotova plačila, kolikor bode to le mogoče. V dopisu z dne 28. septembra 1891. l. odgovoril je toženec, da ga tožnik gledé na veliki trud v tej pravdi nikakor ni tiral v opozicijo, ko je zahteval poprečni znesek 1000 gld. Obljubil je ustreči tožnikovi želji, če prav mu ne bode lahko mogoče, tožniku plačati vse stroške ravno do

tistega časa, ko bode pravda končana. »Sicer pa,« — tako se glasi pismo doslovno dalje — »gospod doktor po Vašem zadnjem dopisu temu dogovoru itak ne pripisujete posebne važnosti, kar bi tudi meni ljubo bilo za slučaj, da bi prišlo do poravnave.« Toženec trdi dalje v svojih pravnih govorih, da je začetkom oktobra, na vsak način še pred 25. oktobrom 1891. l. tožencu po pošti poslal pismo, v katerem je sprejel tožnikovo ponudbo gledé 1000 gld., da je tožnik to pismo prejel, ter ponuja za to dokaze. Dne 25. oktobra 1891. l. pisal je tožnik tožencu: »Jaz sem sicer pripravljen pomagati Vam, pa vendar morate mi še pred potovanjem plačati na račun vsaj 500 gld. Do svote, katere sem že dozdej zaslužil, bi z ozirom na dosedanja predplačila še manjkalo 107 gld. 29 kr. Za potovanje, pripravo za glavno razpravo in razpravo samo bi jaz torej itak ne imel niti najmanjšega predplačila. Vi se bodele morali že toliko potruditi in si potrebno svoto izposoditi, kakor čakati, da jo dobite iz svoje prakse, kajti pomisliti morate, da se bodem jaz mogel z veliko večjim veseljem poprijeti Vaše zadeve, ako mi je gotov moj zaslužek, od katerega živim.« Dne 2. novembra 1891. l. odpisal je toženec, da je opominjal svoje večje dolžnike, da mu bode le mogoče ustreči tožnikovi želji. V dopisu z dne 7. januarija 1892. l. vprašal je toženec, ali bode tožnik prevzel znesek 400 gld. v Celji. Porotna razprava vršila se je dne 24. januarija 1892. l. V vseh omenjenih dopisih ni najti določne izjave, da bi bil tožnik odjenjal od svojega predloga, naj mu toženec za vse stroške plača svoto 1000 gld. Kakor je iz dopisa z dne 18. septembra 1891. l. razvidno, zahteval je tožnik 1000 gld. za slučaj, da se bode glavna razprava vršila, vendar priznava tožnik v tem dopisu, da bi se stranki mogli pred glavno razpravo poravnati. V dopisu z dne 28. septembra 1891. l. se zopet toženec sklicuje na ta dozdevni dogovor. Tožnik se dalje ni več določno izjavil, da končno odstopi od svoje zahteve gledé 1000 gld.,¹ tudi toženec se ni določno izrazil, da sprejme to ponudbo, kajti ravno v dopisu z dne 28. septembra 1891. l. je izrecno opomnil, da mu je zlasti za slučaj poravnave s tožencema všeč, da tožnik temu dogovoru ne pripisuje več posebne važnosti. Stranki sta se torej pogajali gledé stroškov 1000 gld. in določilo §-a 862. obč. drž. zak., na katero se tožnik sklicuje, tukaj nikakor ni odločilno.² Toženec je pa ponudil tudi dokaz, da je izrecno sprejel tožnikov predlog

gledé stroškov 1000 gld. in v tem zmislu začetkom oktobra 1891. l. tožniku pisal, ter da je tožnik to pismo prejel. Ta dokaz je važen. Ako je toženec res sprejel ta predlog, veže dotični dogovor tudi tožnika. Ker tožnik priznava, da je že prejel 1000 gld., bi mogel on od toženca samo tedaj tirjati še več, ko bi bil trdil in dokazal, da se je s tožencem po dogovoru gledé zneska 1000 gld. pogodil še za nadaljnji znesek 775 gld. Tožnik se na tak daljnji dogovor ne sklicuje, marveč opira svojo tožbeno zahtevo samo na to, da se je po glavni razpravi pred porotniki za celo zastopanje bajé dogovoril znesek 1775 gld., potem ko toženec ni sprejel njegove ponudbe gledé zneska 1000 gld. in ko je tožnik vsled tega odstopil od taiste. Ako toženec dokaže, da je sprejel ponudbo gledé zneska 1000 gld. in da je tožnik dobil dotično pismo, se mora tožbena zahteva zavrniti. Ako je namreč tožnik o tem dogovoru vedel, on ni mogel enostransko od njega odstopiti. Toženčevi poznejši dopisi se nanašajo na poprejšnji dogovor; toženec v njih zahteva, da se naj presežek iztirja od nasprotnikov v kazenski pravdi. Tožencu se pa ni posrečilo po pričah dokazati, da je tožnik to pismo prejel. Zaradi tega se je morala dopustiti v dupliki ponujana glavna tajilna nezavračna prisega. Nezavračna prisega je vpravičena, ker toženec ni sam opazoval in opazovati mogel, da je res c. kr. pošta tožniku dostavila dotično pismo. Ako se tožencu ta dokaz ne posreči, je dognano, da on ni sprejel ponudbe gledé zneska 1000 gld. in pretresovati je treba samo še drugo prašanje, je-li toženec pozneje pripoznal za stroške znesek 1775 gld. V dopisu z dne 5. februvarija 1892. l. zahteval je tožnik z ozirom na to, da je toženec do 11. januvarija 1892. l. plačal 800 gld., da je takrat ostalo še 75 gld. na dolgu in da so od 11. januv. 1892. l. dalje narasli stroški v znesku 900 gld., da bi toženec izrecno pripoznal tirjatev 1775 gld. in prosil je tožnik, naj bi mu toženec naznanil, v katerem času, bi mu bilo mogoče plačati ostali znesek. V dopisu z dne 17. februvarija 1892. l. odgovoril je toženec, da nima časa pretresovati vprašanja gledé stroškov. Dne 20. februvarija 1892. l. pisal je toženec tožniku, da mu ne bode mogoče takoj plačati onih 200 gld., ki še manjkajo do dogovorjenih 1000 gld. Dalje slove pismo: »Meseca marca bode te gospod doktor dobili 200 gld. Skupna svota Vaših stroškov 1775 gld., do katere bi še manjkalo 775 gld., se mi nikakor ne zdi pretirana. Ker ste pa v svojem času za vse

stroške do morebitne ničnostne pritožbe od mene zahtevali poprečni znesek 1000 gld., ker sem jaz sprejel to ponudbo, ne da bi se bil obotavljal in ker hočem kmalu zadostiti temu dogovoru, prosim Vas, da mi razjasnite, ali bodem moral jaz presežek 775 gld., ki ga kot oba nasprotnika zadevajoči ekspensar rad in popolnoma priznavam, tudi tedaj plačati, ko bi se nama ne posrečilo iztirjati teh 775 gld. od obtožencev, ki sta tudi obsojena, da morata povrniti vse stroške. Prosim, da mi to natanko razjasnite, in ko bi mene tudi ta dolžnost zadela, bodem skrbel po svojih močeh, da Vas bodem zadovoljil. Kakor slišim od vseh strani, se bodo stroški mogli iztirjati; odvetniki pravijo, da jamči za stroške tudi varščina za časopis v znesku 2000 gld.« V dopisu z dne 21. februvarija 1892. l. zahteval je tožnik svoto 1800 gld., katero je že zaslužil. Dalje se glasi ta dopis tako-le: »Ako sem jaz to svoto zaslužil, kakor to vi sami priznate, ne more biti moja pravična zahteva od tega odvisna, da se iztirja od nasprotnikov; jaz pa bodem vse storil, da iztirjam, kolikor mogoče od nasprotnikov. To se more še le zgoditi, kader bode rešena ničnostna pritožba.« Slednjič še predlaga, da naj toženec plača meseca marca 200 gld., ostanek v mesečnih zneskih po 100 gld. V dopisu z dne 1. marca 1892. l. zahteval je tožnik, naj bi mu toženec odgovoril na zadnji dopis, ter z njim doovoril natančnejše pogoje gledé plačevanja, želeč, da bi se ta zadeva končno uredila. Z dopisom z dne 7. marca 1892. l. potrdil je tožnik sprejem 100 gld. in pristavil, da pričakuje daljnje pošiljatve. V dopisu z dne 27. aprila 1892. l. naznanil je toženec tožniku, da bodo najpozneje v 8—10 tednih plačani vsi stroški. Dopis z dne 9. septembra 1892. l. se glasi: »1000 gld. ste, blagorodni gospod, prejeli — dolžnost plačati ostanek ne bode zadela mene, kakor jaz upam. Ako bi imel gotovine, bi Vam rad zalagal.« Dne 7. marca 1893. l. odpovedalo se je pooblastilo. Toženec trdil je še dalje, da mu je tožnik po porotni razpravi dejal, da znašajo stroški že nad 1000 gld., da je pa on na to odgovoril, da naj iztirja tožnik presežek le od nasprotnikov, če bodeta ista obsojena, da plačata več kakor 1000 gld. in da je bil tožnik zadovoljen, češ, on se nadeja, da se mu bode to posrečilo. V dokaz ponuja toženec glavno tajilno zavračno prisego. Istina je, da tirja tožnik za stroške poprečni znesek 1775 gld. Dne 20. februvarija 1892. l. izrazil se je toženec, da znesek 1775 gld. ni pretiran, a vprašal je, bode-li

moral presežek 775 gld. on tudi tedaj plačati, ko bi se isti od nasprotnikov ne mogel iztirjati. V dopisu z dne 21. februvarija 1892. l. mu je tožnik stvar tako razjasnil, da njegova (tožnikova) zahteva ni odvisna od tega, ali se bodo mogli stroški od nasprotnikov iztirjati ali ne. Toženec se pa nikjer ni določno izjavil, akoprav je tožnik na to silil. Ako je tožnik na toženčeve besede, da naj presežek svojih stroškov čez 1000 gld. išče pri nasprotnikih, res odgovoril, da se mu to bode, kakor upa, tudi posrečilo, se smejo njegove besede razlagati tako, da je tožnik privolil v toženčev predlog. Z ozirom na to se more le tedaj, ako stranki nista sporazumno določili pavšalnega zneska 1000 gld., na kateri se toženec skoraj v vseh svojih dopisih sklicuje, dopis z dne 20. februvarija 1892. l. v zvezi z dopisom z dne 21. februvarija 1892. l. zmatrati kot priznanje tirjatev 1775 gld., če se ne dokaže omenjeni ustni dogovor po porotni obravnavi. Za ta slučaj podpira mnenje, da je toženec pripoznal tirjatev 1775 gld., dopis z dne 27. aprila 1892. l., v katerem obeča toženec, da bode tožnik v 8—10 tednih imel vse stroške. Te besede bi se mogle nanašati samo na presežek 775 gld., kajti toženec je poslal dne 2. in 21. marca 1892. l., vsakokrat 100 gld. ter je bil torej že dopolnil znesek 1000 gld. Dopustila se je torej navedena prisega.

Proti tej razsodbi sta se pritožili obe stranki. Višje deželno sodišče v G. je z odločbo z dne 30. januarija 1895, št. 11251 razsodbo prve instance predruščilo in tožbeni zahtevi ugodilo s pogojem, da tožnik stori v prvi razsodbi navedeno prvo prisego.

Razlogi:

Toženec se pritožuje, ker mu je prvo sodišče protizakonito naložilo dokaz, akoprav bi moral tožnik dokazati, da je njegova prepirna tirjatev ugotovljena in dalje zaradi tega, ker prvi sodnik ni dopustil prič, po katerih bi se bila dokazala vsebina druge prisega. Tožnik se pritožuje, ker se je dopustila druga glavna prisega, ki je brez pomena, in ker ni dopustno, da se glavna prisega dopolni po drugih postranskih okoliščinah. Tožnikova pritožba je popolnoma vtemeljena. Priznано je, da je tožnik toženca zastopal v njegovi pravdi proti M. B. in dru. F. P. Rešiti je torej edino le prašanje, ali je tožnik v zmislu sodnega reda dokazal svojo trditev, da je toženec pripoznal stroškovno tirjatev v znesku 1775 gld.

To prašanje se mora potrditi. To sledi jasno in brezdvomno iz dopisov, ki so se gledé stroškov med tožnikom in tožencem menjali in katerih pristnosti toženec ne zanika. Na tožnikov poziv, da naj toženec pripozna tirjatev v znesku 1775 gld., odgovoril je toženec v svojem dopisu z dne 20. februvarija 1892. l., da on tožnikov ekspanzar rad in popolnoma pripozna, in se bode trudil plačati ga. Dalje je obljubil toženec v dopisu z dne 27. aprila 1892. l., da bode tožnik že v 8—10 tednih imel vse stroške. Ker je stvar taka, bi se bilo moralo tožbeni zahtevi itak nepogojno ugoditi. Ali tožnik je svojo pritožbo omejil na drugo prisego prve razsodbe in vsled toženčeve apelacije se prva razsodba ne more na njegovo škodo predrugčiti. Ali bode tožnik zmagal, ostane torej samo iz tega razloga še tudi za naprej odvisno od okolnosti, ali bode pod prisego zanikal dogovor gledé poprečnega plačila 1000 gld., na kateri se toženec sklicuje, oziroma prejem dotičnega pisma. Druga prisega morala se je odstraniti, kajti tožnikove besede, da se mu bode, kakor on upa, posrečilo, presežek stroškov čez 1000 gld. iztirjati od nasprotnikov, se nikakor ne morejo razumeti kot sprejem predloga, da naj tožnik ta ostanek iztirja le od nasprotnikov. Prva razsodba je pa sama s seboj v protislovji, ako trdi, da mora toženec za slučaj, da te okolnosti ne dokaže po glavni prisegi, plačati prepirno tirjatev vsled priznanja, ki se nahaja v njegovih dopisih. Iz teh razlogov moralo se je ugoditi tožnikovi pritožbi, toženčeva pritožba morala se je zavrniti in prva razsodba predrugčiti v navedenem zmislu.

Toženčevo revizijo je najvišje sodišče zavrnilo ter z nardbo z dne 1. maja 1895, št. 4686 potrdilo razsodbo druge instance.

Razlogi:

Toženčeva revizija je izvanredna, ker ne izpodbija onega dela višjesodne razsodbe, s katerim se je predrugčila prva razsodba, marveč ista zahteva le, da se tožbena zahteva nepogojno zavrne. Toženec trdi, da je tožniku že plačal 1000 gld. in da je vsled tega tožnikova tirjatev ugasnila. Isti torej ni vpravičen tirjati od toženca še daljnjih 775 gld. na stroških za zastopanje v kazenski pravdi proti M. B. in dru. F. P. Prvi dve instanci spoznali sta, da toženčeva zahteva, naj se tožba nepogojno zavrne, ni vpravičena. Obe instanci sta toženca pogojno obsodili, da mora plačati tožbeno tir-

jatev. Na toženčevo revizijo bilo bi torej po dvornem dekretu z dne 15. februvarija 1833, št. 2593 zb. j. z. le moči ozirati se, ako bi bili razsodbi nižjih sodišč očitno nični ali krivi. To se mora na vsak način zanikati. Da sme tožnik zahtevati plačilo svojih stroškov, toženec ne zanikuje. V svojem dopisu z dne 20. februvarija 1892. l. priznal je toženec tudi, da je ta znesek primeren. Toženec zahtevanega ostanka 775 gld. le zavljo tega ne plača, ker se je bajé s tožnikom pogodil za poprečni znesek 1000 gld., ki ga je že plačal. Ta trditev je pravi vgovor, katerega dejansko podlago mora toženec dokazati. Obe prvi instanci sta dopustili dokaz, ki ga je toženec sam ponujal v dogovoru gledé poprečnega plačila 1000 gld. Toženec torej nima povoda, se pritožiti. Tudi v izpodbijanih razsodbah sploh ni najti krivice.

Dr. Hrašovec.

b) Lekarnarji so v zmislu čl. 7. trg. zak. trgovci, ker obrtoma opravljajo trgovinska opravila. Oglasiti morajo torej pod pogoji §-a 7. uvod. zak. k trgovinskemu zakoniku svoje firme za vpis v trgovinski register.

Deželno sodišče v Ljubljani naložilo je z naročilom z dne 17. septembra 1895, št. 7955 E. B-ju, lekarnarju v Š., v zmislu §-a 7. uvodnega zakona k trgovinskemu zakoniku, da zgласi svojo firmo za vpis v trgovinski register, ker plačuje od svoje lekarne letnega davka 28 gld., ali pa tekom jednega meseca dokaže, da zato ni zavezan.

Proti temu naročilu vložil je E. B. na deželno sodišče v Ljubljani opozoritev, v kateri je skliceval se na to, da se je obrnil v tej zadevi na strokovni list »Pharmaceutische Post« na Dunaji, katere redakcija mu je naznanila, da doslej gledé zaveze lekarnarjev, oglasiti firmo za vpis v trgovinski register, ni jednotne odločbe, in isto tako naznanil mu je gremij kranjskih lekarnarjev, ter poudarjal, da je letni davek 28 gld., ki ga za l. 1895. plačuje, previsok in bode moral proti odmeri davka, ako se mu zopet v tem znesku naloži, pritožiti se. Skliceval se je končno na to, da nima nobenega pomočnika v svoji lekarni in tudi ni kot lekarnar vaje knjigovodstva, ker se trgovinskih knjig v nobeni lekarni ne vodi.

Deželno sodišče v Ljubljani je to opozoritev zavrnilo z odločbo z dne 22. oktobra 1895, št. 9162 ter vtemeljilo s tem, da je lekarniško obrtovanje zmatrati kot trgovinsko opravilo, torej tudi lekarnar zmatrati v zmislu čl. 4. trg. zak. kot trgovec, kateri je po §-u 7. uvodnega zakona k trgovinskemu zakoniku zavezan, oglašiti svojo firmo za vpis v trgovinski vpisnik.

Rekurz E. B-ja proti tej odločbi zavrnilo je višje deželno sodišče v Gradci z naredbo z dne 4. decembra 1895, št. 11178 in potrdilo odločbo prve instancije, sklicevaje se na zakonito vtemeljitev prvosodnega odloka in dalje uvažuje, da rekurent plačuje davek, kateri po §-u 7. uvodnega zakona k trgovinskemu zakoniku vtemeljuje uporabo čl. 19. trg. zak. in negotovi uspeh vloge, naj se zniža davek, ne more biti razlog, da bi se premenil zakonito vtemeljeni nalog; nemerodajno je tudi, na kar se sklicuje rekurent, da je cena lekarnarskega blaga določena po zdravilski odredbini, za lastnost opravil kot trgovinskih opravil.

Izvanredni rekurz odbilo je najvišje sodišče z odločbo z dne 21. januarija 1896, št. 715 v zmislu §-a 16. zakona z dne 9. avg. 1854, št. 208. drž. zak., ker jednako glaseči se naredbi nižjih instancij nista niti nični niti se ne more najti v njih očitvidnega nasprotja z zakoni ali spisi in to tem manj, ker se mora zmatrati lekarnarje v zmislu čl. 4. trg. zak., ker obrtoma opravljajo trgovinska opravila, kot trgovce in ker so dani v predležčem slučaju pogoji, pod katerimi morajo trgovci v zmislu §-a 7. uvodnega zakona k trgovinskemu zakoniku oglašiti svoje firme za vpis v trgovinski register.

IX. redna glavna skupščina društva „Pravnika“.

Zborovanje IX. redne glavne skupščine »Pravnikove« vršilo se je dne 28. januarija t. l. ob 8. uri zvečer po dnevnem redu, ki smo ga naznanili v zadnji številki, in sicer letos prvič v Narodnem domu. Skupščine vdeležilo se je precejšnje število društvenikov. Zborovanje in na njem sprejeti nasveti posameznih društvenikov bodejo, kakor je upati, velike važnosti za razvoj našega društva, kakor se to lahko razvidi iz naslednjega poročila :

I. Skupščini predseduje društveni načelnik gospod dr. Andrej Ferjančič, kateri konstatuje sklepčnost občnega zbora ter otvori zborovanje ob 8. uri zvečer. Pozdravivši navzočnike, nariše gospod načelnik v svojem nagovoru delovanje odborovo. Društvo in njegov odbor se sicer letos radi neugodnih razmer, nastalih vsled potresa v vseh društvih, ne moreta ponášati s kakim izrednim uspehom. Lani stopil je odbor pred skupščinarje z velikim uspehom, kazoč na dogotovljeno in izdano terminologijo. Letos nima zabeležiti takih uspehov, nasprotno mora konstatovati v društvu neko stagnacijo, katere ni zakrivil samo velikonočni potres, ampak tudi sicer neugodne razmere. Vender sme se upati, da se bodo te razmere obrnile na bolje. Spremembe, nastale po novem civilnem postopniku, vplivale bodo tudi na naše društvo. Popolnoma naravna posledica novih zakonov, kateri uveljavljajo v civilni pravdi ustnost in neposrednost, bode ta, da bode za vsacega pravnika jezik in zmožnost, izraževati se v narodnem jeziku, izredne važnosti. Naravna posledica temu pa bode, da se bodo vsi pravniki oklenili našega društva, kjer najdejo sredstva in pomočke, pripravljati se za nove naloge in posebno v jeziku, v katerem se bode v bodoče tem bolj razpravljalo v uradih. Radi velicega pomena, kateri bode v bodoče še v večji meri imel v uradih razpravni jezik, mora se torej vzdržati naše društvo, ker ima ravno ono tudi smoter, priboriti našemu jeziku popolno jednako-pravnost. Konečno spominja se gospod načelnik v preteklem letu umrlih članov in sicer: dra. Antona Dukiča, odvetnika v Voloski, E. Kastrevca, c. kr. sodnega pristava v Zatičini, Josipa Riharja, vodje okrajnega glavarstva v Črnomlji, dra. Hugona Kartina, odvetniškega kandidata v Ljubljani, in dra. Henrika Ferjancicha, odvetnika v Trstu, ter pozove skupščinarje, da vstanejo v znak sožalja raz sedeže, kar se zgodi.

II. Naslednja točka dnevnega reda je poročilo tajnika, gosp. dra. M. Pirca, kateri poroča imenom odbora:

Slavni občni zbor!

Čast mi je danes imenom odstopajočega odbora poročati o delovanji našega društva in njegovega odbora v sedmem društvenem letu.

Na lanski glavni skupščini, katera je bila dne 28. januvarija pret. leta, izvolili so se v odbor skoro isti gospodje, kateri so bili v odboru že prejšnje leto. Samo mesto gospoda Frana Milčinskega, kateri se je preselil koncem leta 1894. iz Ljubljane, izvolil se je bivši večletni odbornik g. dr. Danilo Ma-

jaron z nova v odbor. V prvi seji dne 6. februarja pret. leta izvolil je odbor stare funkcionarje in sicer načelnikovim namestnikom gosp. dra. Val. Krisperja, tajnikom poročevalca, blagajnikom gosp. Ivana Gogolo, v odsek za društveni list pa gg. dra. Jankota Babnika, Ivana Kavčnika in dra. Danila Majarona.

Potresna katastrofa, katera je lani o Velikinoči zadela skoro vso Slovenijo in posebno našo prestolico Ljubljano, vplivala je, kakor na vse narodno in posebno na društveno življenje po Slovenskem, sila neugodno tudi na naše društvo, radi česar bode moje poročilo o našem delovanju jako skromno. Prva naloga, katero ima naše društvo, namreč izdaja lastnega glasila „Slovenskega Pravnika“, izpolnjevala se je tudi v preteklem letu. Vsebina našemu listu ostala je jednako razdeljena, kakor v prejšnjem letniku. Lani priobčil je „Slovenski Pravnik“ devet daljših izvirnih razprav. To število sicer nekoliko zaostaja za onim desetega letnika, to pa radi tega, ker so razprave, katere so se lani priobčile, nekoliko obsežnejše, kakor one prejšnjih letnikov. Vkljub manjšemu številu zavzemajo pa razprave v lanskem letniku več prostora, kakor pa v prejšnjem. List je s tem, mislim, le pridobil, ker prva polovica vsake številke bodi namenjena izvirnim razpravam. Razven izvirnih razprav priobčeval je naš list v lanskem letniku, kakor v prejšnjih tečajih, odločbe najvišjih instancij. Lani ponatisnenih je vsega skupaj 60 praktičnih slučajev in sicer 50 iz pravosodne prakse, 7 razsodb kasacijskega sodišča in 3 slučaji iz upravne prakse. Poleg tega priobčevala so se tudi lani književna poročila, razne vesti in v pregledu pravosodstva iz drugih listov posnete razsodbe in odločbe najvišjega sodišča, zadevajoče civilno in kazensko pravo. V pregledu pravosodstva imamo koncem preteklega leta že zbirko 646 odločeb najvišjega sodišča, katera bode morda marsikomu tem bolj godila, ker so v tej zbirki nahajajoče se odločbe najnovejše dobe in ker v prav kratki obliki izražajo pravna načela najvišjega sodišča, tako da ni treba brati razsodbe v celem obsegu in si šele, kader se hoče kdo natančneje poučiti o celi vsebini odločbe, poišče vir, iz katerega je odločba posneta, ker se vir pri vsaki navaja. Kar se tiče kvalitete v „Slovenskem Pravniku“ priobčenih razprav, prepuščam sodbo č. g. čitateljem; mislim pa, da se v tem oziru nimamo sramovati pred drugimi in da bi v „Slovenskem Pravniku“ nahajajoče se razprave dičile tudi vsakteri drugi pravniški list. Odstopajoči odbor izraža pa, kakor vsako leto, tudi danes toplo željo, da bi se naš list vsestransko, posebno pa duševno bolj podpiral, kakor doslej. Uredništvo nikakor ne more izpolnjevati svoje naloge, ako ne najde dovolj duševne podpore. Imenom odbora izrekam torej prošnjo, da blagovolé dosedanji gosp. sotrudniki ostati zvesti našemu glasilu tudi v prihodnjem letniku in prispevati našemu listu ter pridobivati novih sotrudnikov; prosim pa tudi vse ostale gosp. člane, da zastavijo svoje moči v prospah našega društva in dajo svoje spise na razpolago uredništvu našega glasila. V uredništvu „Slovenskega Pravnika“ tudi lani niso nastale nobene izpremembe.

Kakor sem že omenil početkom, moralo se je lani omejiti društveno delovanje radi neugodnih razmer in sicer skoro izključno na izdajo „Slo-

venskega Pravnika“. Zbirko avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku nadaljevati tudi lani ni kazalo, ker bi se težko našel založnik za izdajo tretjega zvezka, kajti razprodaja prvih dveh zvezkov ni najpovoljnija. Da se torej v tem oziru ni moglo nadaljevati pričetega dela, ne zadeva krivda odbora, ampak v prvi vrsti nebrižnost slovenskih pravnikov, posebno mlajših gosp. koleg, o kateri še pozneje izpregovorim.

Društvena knjižnica dobila je tudi lani nekoliko prirastkov in sicer deloma po zameni z našim listom, deloma po darovih. Posebno moram izreči na tem mestu toplo zahvalo g. dru. Alfonzu Moschetu, odvetniku v Ljubljani, kateri je večje število knjig podaril našemu društvu. Radi neugodnih gmotnih razmer pa odbor ni mogel misliti na to, da bi pomnožil društveno knjižnico z nakupovanjem knjig. Ravno gledé knjižnice škodoval nam je potres najhuje. Kakor znano, nastanjena je bila naša knjižnica že nekaj let sèm v prostorih Ljubljanske čitalnice, katera nam je radovoljno prepustila v ta namen soporabo jedne sobe. Ko je morala početkom septembra lanskega leta vsled potresa Ljubljanska čitalnica zapustiti svoje prejšnje prostore in se preseliti v še nedodelane prostore „Narodnega doma“, morali smo tudi mi s svojo knjižnico preseliti se. Knjige, katere so bile dotlej zvečine urejene, morale so se spraviti v zaboje. Ker nimamo primernih prostorov, se, žal, knjižnica doslej še ni mogla z nova urediti. Le želeli je, da bi se razmere v tem oziru zboljšale in da bi se nam vendar enkrat izpolnila naša želja, da si pridobimo lastno čitalnico, kjer bi člani „Pravnika“ mogli uporabljati društveno knjižnico.

Tudi o društvenih shodih nimam nič veselega poročati. V lanskem letu mogla sta se prirediti samo dva in sicer bil je prvi dne 18. decembra pret. leta, drugi pa dne 8. januarija t. l., obakrat v „Narodnem domu“. Na drugem shodu imel je predavanje g. dr. V. Supan. Pričetkom društvenega leta, meseca februarja in marca pret. l., ni kazalo sklicavati shodov, ker takrat čas ni ugoden za take večere. Jeseni se pa pred decembrom ni moglo sklicati shoda, ker prostori Ljubljanske čitalnice v „Narodnem domu“ dotlej še niso bili popolnoma dogotovljeni, drugod shode prirejati pa nam ne kaže, ker smo imeli vedno neprijetne skušnje. Ne moremo torej drugega, nego izreči željo, da bi se v prihodnje v tem oziru obrnilo zopet na bolje.

Ker radi potresa ni bilo pričakovati količkej večje vdeležbe, je odbor lani opustil tudi prirediti običajni društveni izlet, kakor so to opustila vsa Ljubljanska društva. Odbor misli, da je v tem oziru ukrenil pravo in da bodo č. g. skupščinarji, uvažujé neugodne letošnje razmere, temu pritrdili.

O številu članov našega društva ponoviti moram le to, kar sem omenil že lani na tem mestu, namreč da je veliko premajhno. Razmere se v tem oziru v preteklem letu niso samo ne zboljšale, ampak celo poslabšale. Izgube, katere je imelo lani naše društvo na svojih članih, se niso nadomestile. Nebrižnosti mlajših naših gg. koleg pripisovati je, da naše društvo v tem oziru ne prospeva. Vzlic večkratnemu našemu vabilu, naj pristopijo „Pravniku“ kot člani, se nam niso odzvali. Slavni občni zbor

sklenil je na lanski glavni skupščini z namenom, da bi se privabili mlajši krogi slovenskih pravnikov, da sme odbor nekaterim kategorijam pravnikov znižati članarino oziroma naročnino na dva goldinarja. Izvrševaje ta sklep, razposlal je odbor z drugo številko „Slovenskega Pravnika“ lanskega letnika oklic v omenjenem zmislu in vabilo k pristopu. Ob enem se je druga številka z oklicem razposlala v 100 izvodih na vse slovenske pravnike, o katerih se je smelo upati, da pristopijo našemu društvu ali se naroče na list. Toda tudi to ostalo je popolnoma brez vsacega uspeha, niti se ni pridobil en naročnik, niti en član. Omenim naj še, da je izmed vseh mladih pravnikov, kateri so vstopili lani v prakso, pristopil našemu društvu samo eden. Članov štelo je naše društvo lani 160. Naše društvo žaluje po petero članih, kateri so umrli tekom preteklega leta in sicer so to: Egidij Kastrevc, sodni pristav v Zatičini, Josip Rihar, vodja okrajnega glavarstva v Črnomlji, dr. Anton Dukič, odvetnik v Voloski, dr. Hugon Kartin, odvetniški kandidat v Ljubljani, in dr. Henrik Feriancich, odvetnik v Trstu. Izgubil je slednjič naš list tudi še marljivega sotrudnika in nadobudnega pravnika Jankota Vencajza. Koncem poročila zahvalim še sl. čitalnico Ljubljansko, katera nam je radovoljno dajala, kader smo želeli, svoje prostore v porabo. — Odstopajoči odbor je mnenja, da je vkljub neugodnim razmeram svojo nalogo izpolnil in torej prosim: Slavni občni zbor blagovoli odobriti to poročilo.

Član gospod Karol Pleiweis želi pojasniti, kaj je odbor ukrenil o tem, da dobi »Pravnik« lastne prostore v »Narodnem domu«, ker o tem tajnikovo poročilo ničesar ne omenja. Gosp. predsednik odgovarja, da odbor tudi lani te naloge ni izpustil iz očíj. Informacije, katere je dobil od društva »Narodnega doma«, niso baš ugodne, ker bode vsako društvo, katero bode nastanjeno v »Narodnem domu«, moralo plačevati visoko najemnino. Tudi še ni gotovo, ali se bode moglo sploh dobiti za »Pravnik« prostore v »Narodnem domu«, ker prostorov nedostaje celo za druga društva. Vsa zadeva torej še ni godna in ni mogel v tem oziru odbor ničesar definitivnega ukreniti. Tajnikovo poročilo se je na to, odobruje, vzelo na znanje.

III. O društvenem imenji poroča blagajnik gospod Iv. Gola tako-le:

Slavni občni zbor!

S predležečim poročilom predložim račun o dohodkih in izdatkih društva „Pravnik“ v Ljubljani v pretečenem letu 1895.

I. Dohodki.

1. Članarina in naročnina za društveno glasilo	1325 gld. 28 kr.
2. Do konca leta 1895. natekle hranilnične obresti od hranilne knjižice mestne hranilnice ljubljanske št. 2880 .	27 „ 51 „
Skupaj	1352 gld. 79 kr.

II. Izdatki.

1. Odpraviteljici društvenega glasila pri Nar. tiskarni . . .	5 gld. — kr.
2. Naročnina na „Jurid. Blätter 1895	5 „ 05 „
3. Marke in papir za opominalna pisma	7 „ 45 „
4. Honorar za prepis rokopisa trgovinskega prava	25 „ — „
5. Pobiralecu članarin in naročnin od ljubljanskih članov in naročnikov	4 „ 50 „
6. Za prenašanje knjig pri popravi čitalničnih prostorov in za selitev v „Narodni dom“	5 „ 50 „
7. Za hranilno knjižico	— „ 20 „
8. Tisek, papir in odprava društvenega glasila	635 „ 95 „
9. Nagrade urednikoma in sotrudnikom	662 „ 16 „
Skupaj	1350 gld. 81 kr.
Ako se od dohodkov znašajočih	1352 gld. 79 kr.
odbijejo ti izdatki per	1350 „ 81 „
ostane prebitka	1 gld. 98 kr.

III. Izkaz društvenega premoženja koncem 1. 1895.

1. Prebitek iz predležečega računa per	1 gld. 98 kr.
2. Blagajnični preostanek koncem leta 1894	579 „ 32 „
Skupaj	581 gld. 30 kr.

katera svota je naložena v mestni hranilnici ljubljanski na knjižici št. 16.069.

3. Zaostanki članov in naročnikov	335 gld. 50 kr.
4. Nekaj knjig, časopisov in inventar.	

Ko podam to poročilo, prosim konečno:

Slavni občni zbor blagovoli predležeči račun vzeti na znanje in novemu odboru naročiti, da izkazane zaostanke takoj primernim potom iztirja.

IV. Gosp. dr. Fr. Munda poroča v svojem in v imenu gospoda dra. J. Zupanca kot preglednikov računov, da sta našla vse račune in blagajniške knjige popolnoma v redu. Predlagata torej, da se dá odboru absolutorij in izreče blagajniku zahvala na njegovem trudu. Z ozirom na velike zaostanke na članarini in naročnini pa toplo podpira blagajnikov predlog, da se zaostanki iztirjajo.

Blagajnikovo poročilo se na to odobri:

V. Skrutinatorjema izvoli gosp. predsednik gg. Karola Pleiweisa in Vlad. Ravniharja.

Pred volitvijo izjavi dosedanji društveni podpredsednik gospod dr. Val. Krisper, da bi z ozirom na preobilico svojih poslov nikakor ne mogel sprejeti zopetne izvolitve, na kar naj se ozirajo skupščinarji pri volitvi. Ker bi pa bilo umestno, da bi se izvolil tudi izmed mlajših pravnikov član v odbor, predlaga, naj se izvoli

odbornikom gosp. c. kr. avskultant Fran Regally. Zbor vzame izjavo gosp. dr. Val. Krisperja z obžalovanjem na znanje.

Po izvršeni volitvi po listkih naznanita gg. skrutinatorja sledeči rezultat:

- a) načelnikom izvoljen je za l. 1896. jednoglasno vnovič gospod dr. A. Ferjančič;
- b) odborniki in sicer ljubljanskimi: gg. c. kr. sodni pristav dr. Janko Babnik (s 15 glasovi), c. kr. notar Ivan Gogola (s 15 glasovi), Ivan Kavčnik (s 15 glasovi), odvetnik dr. Danilo Majaron, dr. Makso Pirc (s 15 glasovi), c. kr. avskultant Fran Regally (z 10 glasovi) in dr. Viktor Supan (s 15 glasovi); vnanjimi pa: gg. dr. Juro Hrašovec, odvetnik v Celji, Anton Levec, c. kr. sodnik v Ložu in Bogdan Ternovec, c. kr. dež. sod. svetnik v Trstu, vsi jednoglasno; preglednikoma računov bila sta per acclamationem vnovič voljena gg. dr. Fr. Munda, odvetnik in dr. Jernej Zupanec, c. kr. notar, oba v Ljubljani.

VI. Pri posameznih nasvetih votira član, gosp. c. kr. dež. sod. svetnik J. Martinak zahvalo vsemu odboru na njegovem trudu, kateri predlog se sprejme. — Gosp. dr. Val. Krisper predlaga, naj se z ozirom na veliko važnost novih zakonov, tičočih se civilnopravnega reda, in na preobilico v teh zakonih nahajočih se novih terminov, za katere se morajo določiti dobri slovenski izrazi, izvoli enketa treh članov, katerih naloga bodi, da stopijo s pristojnimi faktorji v dogovor in poskrbé, da se slovenski prevod teh zakonov, predno se izda v državljskem zakoniku, po »Pravniku« oziroma po nasvetovani enketi pregleda. Gosp. predlagatelj poudarja važnost novih zakonov in potrebo, da se izdajo v lahko umljivi in čisti slovenščini. Gosp. načelnik dr. A. Ferjančič pojasnjuje, da je prevod omenjenih zakonov prav za prav dogotovljen in se nahaja rokopis pri odlični osebi v presoji, da je pa predlagatelj gospod dr. Štrekelj kot urednik slovenske izdaje državljskega zakonika že obljubil, poslati pred tiskom prevoda seznam novih terminov, za katere se še ni odločil, društvu »Pravniku«, da stavi nasvete. Član gosp. Iv. Kavčnik meni, da bi samo seznam izrazov vposlati nikakor ne kazalo, ker je tekst zakonov jako precizen in določen. Treba torej pregledati ves rokopis, ker se morejo izrazi le v celoti s celim tekstom prav razumeti in prelagati. Gosp. dr. V. Krisper

vzdržuje svoj predlog in pravi, da bi se lahko eventuelno preskrbel prepis prevodnega rokopisa. Vsekako trebalo bi pregledati ves prevod. Gospod načelnik méni, da bi težko zadostoval čas, da se bi pregledal ves prevod, kajti prevod izdati se bo moral v kratkem in pač težavno bode izdajo dotlej zadržavati, da se pregleda ves rokopis. Gosp. dr. V. Krisper vkljub temu vzdržuje svoj predlog in méni, da bi morali državni poslanci in tudi enketa storiti v tem oziru potrebne korake. Gosp. Iv. Gogola nasvetuje, naj bi enketa izposlovala za gosp. dra. J. Babnika dopust v to svrho, da more pregledati rokopis, ker ravno on je v to kot urednik terminologije v prvi vrsti poklican. Gospod dr. Babnik je jednako mnenja, da se mora pregledati ves rokopis. Ako bi se ne moglo zadržavati dotlej izdaje državljanskega zakonika, naj bi se vsaj ponatis, kateri misli državna tiskarnica izdati v priročni obliki, pregledal in rektificiral. Ko je še vzdrževal g. dr. Val. Krisper svoj predlog, sprejme se njegov nasvet in se izvolijo gg. dr. A. Ferjančič, dr. Val. Krisper in dr. Dan. Majaron v enkento. — Gosp. Iv. Gogola nasvetuje, naj novi odbor začne dogovarjati se z zastopom »Narodnega doma«, da dobi »Pravnik« morda lastne prostore. — Gospod Iv. Kavčnik omenja, da bi bilo velike važnoti, ako bi avtonomne korporacije, posebno mestna občina ljubljanska in deželni zbor oziroma odbor kranjski načrte zakonov izročale »Pravniku« v presojo, da izreče »Pravnik« o njih s pravniškega stališča svoje mnenje. „Pravnik“ bil bi v to prvi poklican in gotovo bi zakonom nikakor ne škodilo, ako bi izrekel pred sklepom „Pravnik“ o njih svoje mnenje ali če bi „Pravnik“ pri sestavljanji sodeloval. Opozarja posebno na načrt novega stavbinskega reda za Ljubljano, kateri je ravnokar predložila vlada deželnemu zboru Kranjskemu. Načrt zasekava jako globoko v zasebno pravo, marsikatero njegove določbe se pa nikakor ne morejo s pravniškega stališča odobravati. Govornik méni, da bi bilo pač prepozno, ako bi se hotel baviti „Pravnik“ s tem načrtom, misli pa, naj bi v bodoče taki načrti izročali se „Pravniku“ v presojo in posvetovanje. G. dr. Majaron pojasnjuje kot član enquete, katera se posvetuje o načrtu stavbinskega reda, v katerem stadiju se nahaja zadeva. Z veseljem pozdravlja misel gosp. I. Kavčnika in méni, da bi nikakor ne bilo prepozno, ako bi se „Pravnik“ hotel takoj baviti s tem načrtom. Predlaga, naj se za posvetovanje o načrtu skliče še ta teden ali prihodnji teden shod.

Gosp. Iv. Gogola pozdravlja jednako z veseljem misel gosp. Iv. Kavčnika in opozarja še na druge načrte zakonov, o katerih bi „Pravnik“ prav vpravičeno mogel izreči svoje mnenje. Gospod dr. Val. Krisper jednako odobrava misel gosp. Iv. Kavčnika in želi le, da bi avtonomne korporacije res naprosile v takih zadevah „Pravnik“, ker bi imele s tem izvestno velike koristi. Gospod K. Pleiweis meni, da ne dopušča več čas, da bi se „Pravnik“ še o načrtu stavbinskega reda posvetoval. Nasprotno sodita pa gg. dr. H. Dolenec in dr. D. Majaron, da bi se lahko določili poročevalci, kateri bi pregledali načrt in poročali na shodu. Pri glasovanji sprejme se predlog, da se skliče v kratkem shod „Pravnika“ na katerem se bode o omenjenem načrtu posvetovalo. Dneva se ni moglo določiti in se je sklenilo, da se kasneje objavi. Ker ni bilo drugih nasvetov, zahvali gospod predsednik navzočnike na vdeležbi ter zaključí zborovanje, katero je trajalo tri ure.

Književna poročila.

Mjesečnik pravičkoga društva u Zagrebu prinesel je v br. 12. za mesec december pret. l. sledečo vsebino: Najnovije pravne odredbe o bilježničtvu u Francuskoj. Napisao dr. Vladimir Pappafava. — Čini li se zadrugar, koji se, da izigra svoje vjerovnike, odrekne članstva i prava na zadružnu imovinu, krivim zločinstva prevare po §-u 199. sl. f) kaz. zak? od. dra. A. S. — Da li sačinjava predmet darovne pristojbe miraz, donešen u novcu, iskanjih ustupljenih (vjesijah), ili stvari potrošnih? od — M. — Pravosudje. A. Gradjansko. B. Kazneno. Iz upravne prakse. — Svaštice. — Književne obznane. — Vjestnik. — Izkaz. — Številka 1. za mesec januvrij tek. l. ima pa sledečo vsebino: Uredjenje seljačkoga posjeda i regulacija zadružnih odnošaja v kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji te bivšoj vojnoj krajini s obzirom na hrvatsko-ugarsko pravo i urbar Marije Terezije. Napisao Josip Hoholač, kr. kot. predstojnik. — Prinos k osnovi o reformi stečajnoga reda u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji. Napisao dr. Stj. R—s. — Tečaj postupka po vojničkom kaznenom postupniku i misli o reformi istoga. Piše dr. Štjepan Posilović. — Jeli zakonski članak XXXVI.: 1895. derogira zakon od 8. prosinca 1877.? od dra Ant. Pinterovića. — Pravosudje. A. Gradjansko. B. Kazneno. Iz upravne prakse. Rješitba kr. zem. vlade, odjela za bogoštovje i nastavu. Rješitba kr. financijskoga upravnoga sudišta. — Poslovanje sudova u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji od dra Kr. Bobinaca. — Svaštice. — Književne obznane. — Vjestnik.

Das gerichtliche Verfahren in Ehesachen Dr. Heinr. Bartsch. — Na Dunaji. 1895. — Karl Konegen.

Oni oddelek vladnega predloga o novem civilnopravnem redu, kateri govori o postopku v zakonskih sporih, se je izločil in se bode torej reforma v tem oziru šele pozneje izvedla. Radi tega bode le-ta knjiga, v kateri pisatelj obravnava omenjeni postopek, imela tudi za prakso še dolgo važen pomen in to tembolj, ker se v njej razlaga postopek v vseh zakonskih zadevah, o katerih imajo razsojevati sodišča, in opozarja pisatelj posebno na prepirna vprašanja v praksi.

Das Pfandbriefrecht. Dr. Ant. Pavliček. — Na Dunaji. 1895. — Manz.

V omenjenem delu obravnava pisatelj zakon z dne 24. aprila 1874, št. 48. drž. zak. in oni z dne 5. decembra 1877, št. 111. drž. zak. in sicer sistematično. V predgovoru obravnava pisatelj zgodovino zastavnih listov, razlaga kako je uravnana ta naprava v Nemčiji, na Francoskem, Angleškem, Italijanskem, Ogrskem, Danskem, Švedskem, v Belgiji in v Rusiji ter obravnava konečno avstrijsko pravo. Monografijo je toplo priporočati, ker jo je pisal mož, kateri pozna materijo kot dolgoletni oskrbnik iz prakse.

Das Berufungsverfahren in Übertretungsfällen. Dr. O. Granichstädten. — Na Dunaji. 1895. — Manz.

Wort und Schrift im österreichischen Civilprocesse. I. Kornfeld. Ein Beitrag zur österreichischen Civilprocessreform. — Na Dunaji. 1895. — Manz.

Kommentar zum allgemeinen deutschen Handelsgesetzbuch. Dr. Herrmann Staub. III. in IV. natis. — Berlin. 1895. — I. I. Heine.

Kommentar zur allgemeinen deutschen Wechselordnung. Dr. Hermann Staub. — Berlin. 1895. — I. I. Heine.

Lehrbuch des österreichischen Handelsrechtes. R. Frhr. v. Canstein. I. del. Allgemeiner Theil und Gesellschaftsrecht. Berlin. 1895. — Heymann.

Die Theilnahme bei fahrlässig begangenen Handlungen. W. Bintz. — Berlin. 1895. — Cena 1 gld. 50 kr.

Das kaufmännische Zurückbehalterrecht. A. Neresheimer. Ein Beitrag zur Interpretation der Art. 313—316 H. G. B. — Leipzig. 1895. — Cena 1 gld. 60 kr.

Das Meistbothsvertheilungsverfahren in oesterr. Rechte nach dem gegenwärtigen Stande der Literatur und Judicatur. F. Schütz. — Na Dunaji. 1895. — Cena 3 gld. 60 kr.

Die Civilprocess-Ordnung und Jurisdictionsnorm vom 1. August 1895 sammt Einföhrungsgesetzen und den in Geltung verbliebenen bezüglichen Gesetzen und Verordnungen. D. Hugo Schauer. — Na Dunaji. 1896. — Manz. — Cena 3 gld., vezani eksemplar 3 gld. 50 kr.

Obče priljubljena Manzova knjigarna na Dunaji priredila je priročno izdajo novih civilnopravnih zakonov. Urednik dr. H. Schauer vdeleževal se je vseh komisijskih sej pri posvetovanji novih zakonov, kar jamči, da pozna dobro mnenje zakonodavčeve in so torej opombe, katere so pridejane zakonovemu besedilu jako velikega pomena. V opombah navajajo se

motivi k vladnim predlogom, v katerih se nahaja najboljša razlaga zakonovemu besedilu, poleg teh pa tudi važni odstavki odsekovih poročil. G. urednik je pa v svojih opombah tudi razjasnil marsikako nejasno in dvomljivo mesto v zakonu samem. Jako hvalevredno je, da so se v to izdajo sprejela vsa zakonita določila, katera ostanejo tudi še po novih zakonih v veljavi, in sicer večinoma v celem obsegu, sicer se pa navaja vsaj vsebina. Tako ima čitatelj pred seboj vse določbe, katere bodo veljale v bodoče v civilno pravdnem postopanju, in ni mu treba še le po drugih zakonih iskati določil, katerih novi zakoni ne derogirajo. V opombah nahajamo šestokrat zistematično sestavljena važna, po zakonu raztresena določila, kar stvarja ravno to izdajo za studij jako pripravno. Opozarjamo v tem oziru posebno na III. poglavje, katero govori o rokih in narokih. Zakonom pridejal je urednik v dodatku pregled vseh vkrepov, proti katerim se more takoj vložiti pravno sredstvo, kakor onih, proti katerim je to zabranjeno. Kazalo je jako obširno, vsled česar bode ta izdaja jako pripravna v praksi. Konečno opomnimo še, da je izdaja v obliki priročne Manzove zbirke zakonov, katera je splošno priljubljena. Priporočamo torej izdajo vsem, kateri se morajo v kratkem seznaniti z novimi zakoni.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1896.

— (Iz kronike društva „Pravnika“.) Dne 27. januarja t. l. vršila se je letošnja glavna skupščina po naznanjenem dnevnem redu. Poročilo o tej skupščini priobčujemo, kakor običajno, na drugem mestu. Novoizvoljeni odbor konstituiral se je v svoji prvi seji, ter se je izvolil soglasno: načelnikovim namestnikom g. dr. Danilo Majaron, blagajnikom g. Ivan Gogala, tajnikom g. dr. Makso Pirc, v odsek za društveni list gg.: dr. Janko Babnik, Ivan Kavčnik in Fran Regally, knjižničarjem pa g. Fran Regally. G. predsednik poročal je nadalje, kaj se je storilo v zadevi prevoda novega civilnopravnega reda, kakor se je to sklenilo na glavni skupščini. Na občnem zboru izvoljena enketa storila je v tem oziru že potrebne korake, kateri so imeli popoln uspeh in se je nadejati, da bode naše društvo imelo priliko, vdeleževati se pri redakciji omenjenega prevoda oficijelno. Poleg tega rešile so se še nekatere druge društvene zadeve. — Na glavni skupščini sklenilo se je, kakor se to povzema lahko iz obširnega poročila, da se napravi v kratkem društveni shod, na katerem bi se društveniki posvetovali o načrtu novega stavbinskega reda za stolno mesto Ljubljano, kakor ga je predložila vlada deželnemu zboru kranjskemu. Ta shod sklical se je na dan 3. februarja t. l. ob 1/8. uri zvečer v Narodni dom. Shod je bil dokaj dobro obiskovan,

žal, da se shoda ni mogel vdeležiti dotični referent v deželnem zboru g. dr. I. Tavčar. Pač pa se je vdeležil shoda g. dr. D. Majaron, kateri je bil član odseka deželnega zbora, kateri se je imel posvetovati o tem načrtu. G. načelnik dr. A. Ferjančič naprosil je torej g. dra D. Majarona, naj blagovoli poročati shodu o stanju te zadeve. G. dr. D. Majaron se je temu povabilu radovoljno odzval ter poročal, da se je že tretje branje predlogov v omenjenem odseku končalo, da pa so se vsi člani načrta, kateri se pečajo z juridično stranjo predloge sprejeli v odseku nespremenjeno in da torej preostaja le, v zbornici sami staviti pri dotičnih paragrafi preminjevalne predloge. Tako so se sprejeli §-i 3., 8. in 9. načrta nespremenjeni. G. govornik dostavil je, da bode sam stavil pri teh paragrafi preminjevalne predloge v zbornici in da bode z veseljem čul nasvete, kateri bi se morda sprožili na shodu. Pričela se je torej debata o dotičnih določbah vladnega načrta in je bila skoro soglasna sodba, da je načrt v teh točkah jako pomanjkljiv. Debate vdeležili so se posebno g. predsednik, g. dr. D. Majaron, g. Ivan Kavčnik, g. dr. Hinko Dolenec, g. dr. Josip Stare, g. dr. K. Pleiweis in g. dr. M. Pirc, kateri so vsi poudarjali, da bi se morale dotične določbe premeniti, in le obžalovali, da se g. referent v deželnem zboru ni mogel vdeležiti shoda in da se bode težko dalo doseči kaka prememba vladne predloge. Kakor so poročali že dnevnik, stavil je g. dr. D. Majaron v zbornični seji deželnega zbora Kranjskega pri posvetovanji vladnega načrta pri navedenih paragrafi svoje preminjevalne predloge, katere so se ujemale z nazori, kakor so se izražali na shodu, zbor pa žal tem predlogom ni pritrdil.

— (Fran Geiger †.) Naše društvo izgubilo je nadarjenega člana, list naš pa marljivega in odličnega sotrudnika. Dne 3. februvarija t. l. umrl je po dolgi in mučni bolezni v Gorici, kamor se je šel zdraviti, Fran Geiger, c. kr. davčni nadzornik v Kočevji. Pokojnik rodil se je dne 19. avgusta 1862. l. v Kranji, dovršil gimnazijske študije v Gorici, pravoslavne pa na Dunaji. V državno službo stopil je Fran Geiger dne 5. novembra 1887. l. kot konceptni praktikant pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v Trstu, dne 28. maja 1888. l. prestopil je k c. kr. policijskemu ravnateljstvu v Trstu, pa se zopet povrnil v finančno stroko, vstopivši dne 10. avgusta 1888. l. pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v Ljubljani kot konceptni praktikant. Leta 1889. bil je imenovan finančnim koncipistom in še v istem letu bil pridelen c. kr. okrajnemu glavarstvu v Radovljici kot davčni referent. Že l. 1890. imenovan je bil davčnim nadzornikom pri c. kr. okr. glavarstvu v Krškem, od koder je bil premeščen l. 1892. k c. kr. okrajnemu glavarstvu v Kočevji, kjer je služboval do svoje smrti. Fran Geiger bil je jako nadarjen davčni uradnik in v svoji stroki izvanredno izvežban. O njegovem izrednem znanji o davčnih zakonih priča posebno njegov spis „o davčni preosnovi“, kateri je priobčil naš list v lanskem letniku, in v kojem je pokojnik izvrstno kritikoval določbe vladnega načrta o preosnovi naših davkov. Gotovo bil bi pokojnik v našem listu priobčil še marsikateri spis, da ga ni prehitela prerana smrt. Naj v miru počiva!

— (Imenovanje.) Dvorni svetnik pri najvišjem sodišči Fran Schmid imenovan je predsednikom višjega sodišča v Gradci.

— (Odlikovanje.) Podpredsednik višjega deželnega sodišča v Gradci Karol Klimbacher dobil je plemstvo.

— (Osobne vesti.) Imenovani so: okrajni sodnik Fran Višnikar v Ribnici deželnega sodišča svetnikom ter ostane načelnik tamošnjega okrajnega sodišča; okrajni sodnik v Metliki Albin Smola svetniškim tajnikom okrožnega sodišča v Novem mestu; okrajni sodnik v Kranji Adolf Elsner in sodni pristav Josip Potratto svetniškima tajnikoma pri deželnem sodišču v Ljubljani; sodni pristav v Ptuji dr. Josip Fraidl okrajnim sodnikom v Črnomlju; sodni pristav v Novem mestu Emil Rizzolli okrajnim sodnikom v Metliki; sodni pristav v Celji dr. Karol Gelingsheim okrajnim sodnikom v Kozjem; pravni praktikant pri deželnem sodišči v Ljubljani Vladimir Ravnihar avskultantom na Kranjskem. — Premeščena sta: višjesodni svetnik v Gradci dr. Karol Scherübel k pravosodnemu ministerstvu in okrajni sodnik Pavel Juvančič iz Črnomlja v Kranj. — Notar v Kranjski gori Vincencij Kolšek je premeščen v Idrijo; notarjem v Kranjski gori imenovan je notarski kandidat v Trziči in kviescirani sodni pristav Rudolf Baches. — Umrl je sodni pristav Henrik Frankovič v Novem mestu.

— (Prememba čl. 61. trg. zak.) V seji dne 19. decembra pret. l. predložil je pravosodni minister zakonski načrt, s katerim se preminja čl. 61. trg. zak. Po tem načrtu glasil bi se omenjeni člen: Službeno razmerje med principalom in trgovinskim služabnikom razveljaviti se sme po vsaki stranki s koncem vsakega koledarskega četrtletja po prejšnji šesttedenski odpovedi. Ako se je preje pogodila daljša ali krajša dōba ali daljši ali krajši odpovedni rok, ostati ima pri tem. Rok za odpoved biti mora pa za oba dela jednak in se tudi po pogodbi ne more znižati pod 14 dni in za čas po končani polletni službi trgovinskega služabnika ne pod jeden mesec. Ako se uveljavljajo slednji roki za odpoved, ne more služabno razmerje prenehati drugEGA dne, kakor prvega ali petnajstega vsacega meseca. Pogodbena določila in dogovori, kateri nasprotujejo določilom predstoječega člena, so neveljavni.

— (Kolekovanje prehodnih menic.) C. kr. odredbinski urad opozoril je dunajsko trgovinsko in obrtno zbornico, da je poizvedel, da imajo marsikateri avstrijske firme navado, da podpisujejo menice, katere pošiljajo inozemski dolžniki tuzemskim firmam v plačilo pošiljatev blaga in katere imajo vpisano inozemsko mesto izdaje, kot trasanti. Ako se take menice, katere so po besedilu — transito menice, uporabljaje to okolnost, katera pa ne odgovarja dejstvu, ker se menica po trasantu podpiše v tuzemstvu, kolekuje po §-u 9. zakona z dne 8. marca 1876, št. 26. drž. zak. samo s pristojbino 2 kr. od vsakih 100 gld. valute, zakrivi se v zmislu §a 84., št. 2 pristojbinskega zakona dohodarstvene prikratbe, katera se kaznuje po kazenskem zakonu o dohodarstvenih prestopkih in koja ima za posledico hude kazni.

Pregled pravosodstva.

665. Noben deležnik skupnega zidu ne more zahtevati izključne lastninske pravice na posameznih delih zidu, dokler se delitev ni izvršila.

R. z dne 1. oktobra 1895. J. Bl. št. 4 ex 1896.

666. Dokler oporočni dedič ni vložil oglasitve za dediča, oziroma svoje dedinske pravice ni izkazal, ni legitimovan za upravna dejanja glede zapuščine.

R. z dne 14. januarja 1896, št. 247. J. Bl. št. 6 ex 1896.

667. Med vgovore čl. 349. trg zak. šteti je vse vgovore. Skritih nedostatkov ni treba naznaniti takoj po oddaji blaga, ampak takoj, ko so se nedostatki našli. Nedostatke naznaniti se more pravoveljavno tudi agentu inozemskega prodajalca, ki stanuje na bivališči kupčevem.

R. z dne 29. oktobra 1895, št. 12011. J. Bl. št. 3 ex 1896.

668. Kupec ni zavezan, da bi sprejel blago, ki ne odgovarja vzorcu. Blago, katero se pošlje od kraja do kraja, ni treba preiskovati na kraji, na katerem se oddaja. Tudi namen blaga more vplivati na razsojo, ali so se pravočasno naznanili nedostatki.

R. z dne 22. oktobra 1895, št. 10487. J. Bl. št. 5 ex 1896.

669. Kupec nima pravice do obljubljenega in dovoljenega skonta, ako ni plačal v pogojenem roku.

R. z dne 18. decembra 1895, št. 14955. J. Bl. št. 6 ex 1896.

670. Ako jeden izmed več meničnih dolžnikov, proti katerim se je dosegel meničnopравни plačilni nalog, plača menico, vendar ni vpravičen proti svojimi tedanjimi dolžniki in meničnopravnimi predniki naperiti izvršilo temeljem plačilnega naloga tudi tedaj ne, ako mu je menični upnik, kateri je pridobil si plačilni nalog, izrecno odstopil svoje menične pravice proti sodolžniki.

R. z dne 17. julija 1895, št. 8694. G. Z. št. 52 ex 1895. J. M. 1192.

671. Ako se je tožba umaknila brez pridržka, je nedopustno, da bi se vložila nova tožba, ki je naperjena proti isti osebi kot tožencu in se opira na isti temelj in je dopustno novo tožbo vrniti.

R. z dne 3. aprila 1894, št. 4109. J. Bl. št. 3 ex 1896.

672. Vsled izvanredne revizije odloži se rok za nastop prisege, na katero se je razsodilo.

R. z dne 15. oktobra 1895, št. 11887. J. Bl. št. 52 ex 1895.

673. O stroških incidenčnega spora radi položitve aktorične kavcije razsoditi je takoj z razsodkom, kateri rešuje ta spor, ne pa razsodila o tih stroških prepustiti razsodbi v glavni stvari.

R. z dne 19. novembra 1895, št. 13659. G. Z. št. 4 ex 1896.

674. Disciplinarni svet odvetniške zbornice ne sme po končanih poizvedbah s sklepom izreči, da ni razloga postopati disciplinarnim potom proti odvetniku, ako je že preje sklenil, da se proti njemu disciplinarno postopa, ampak mora odrediti obravnavo.

O. z dne 10. oktobra 1895, št. 6307. G. Z. št. 49 ex 1895.

675. V §-ih 279., 281. in 283. k. z. določeni so trije različni slučaji pregreška rabuke. Kot znak §-a 283. k. z. ne znači „rabuka“ nič drugega nego nabira ljudi, naval ljudi, torej tudi ni dopustno, da bi se za razlago tega kaznivega dejanja posegalo na § 279. ali 281. k. z.

R. z dne 4. decembra 1894, št. 14382. J. M. 1115.

676. Zmota, da si sme v §-u 3. lovskega zakona z dne 28. februarija 1786 navedene roparske živali prilastiti vsakdo, ne vpravičuje njih odvzetja na tujem okrožji.

R. z dne 29. maja 1895, št. 6564. G. Z. št. 49 ex 1895. J. M. 1184.

677. Ako se razsodba, ki se glasi na kazen na prostosti, razveljavi vsled ničnostne pritožbe obsojenčeve s tem, da se obnovi razprava in na novo razsodi, in ako se v obnovljenem postopanju vnovič obsodi pritožnik na kazen na prostosti, mora se čas, kateri je preživel od razglasitve prve do razglasila druge sodbe v zaporu, vračunati v čas kazni (§ 400. k. pr. r.). Vprašanje, je-li vračunati preiskovalni zapor, spada v delokrog izvršitve kazni; o postopanju radi hudodelstev in pregreškov ne razsoja o njem sodišče glavne razprave, ampak senat, sestavljen po določilu §-a 13., zadnji odst. k. pr. r., proti kateremu razsodilu se more po §-u 15. k. pr. r. pritožiti.

R. z dne 14. junija 1895, št. 4359. G. Z. št. 1 ex 1896 J. M. 1188.

678. Pravica do pritožbe, katero omenja § 114. k. pr. r., vsebuje tudi slučaj, da se je odklonil predlog, naj se vkrene zoper obdolženca zapor, ali da se zapor razveljavi.

R. z dne 7. maja 1895, št. 5660. G. Z. št. 50 ex 1895. J. M. 1168.

679. Tudi če se je glavna razprava proti obtožencu, kateri spada vojaškemu sodstvu, že otvorila, izdati se mora naredba, katero določa zadnji, odstavek §-a 60. k. pr. r., ne v obliki razsodbe ampak z vkrepom. Pritožba gre (v postopanju radi zločinov ali pregreškov) do višjega deželnega sodišča (§ 15. k. pr. r.).

O. z dne 17. septembra 1895 št. 8979. G. Z. št. 6 ex 1896. J. M. 1197.

680. Izvedeniško mnenje mora sodnik, čeravno ga ne veže (§ 258. k. pr. r.), vendar, kakor vsakteri drugi razsodni vir, temeljito in skrbno pretresovati, ako meni, da se mu ne more pridružiti, navesti mora za to svoje razloge (§ 281., št. 5. k. pr. r.).

R. z dne 16. novembra 1895, št. 12684 G. Z. št. 6 ex 1896.

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Pravnika“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, šte. 5 v Gospodski ulici; upravištvo pa na Križevniškem trgu šte. 7.

Zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku.

I. zvezek:

Kazenski zakon

o hudodelstvih, pregreških in prestopkih z dné 27. maja 1852, št. 117 drž. zak., z dodanim **tiskovnim zakonom** z dné 17. decembra 1862, št. 6 drž. zak. ex 1863, in drugimi novejšimi zakoni kazensko-pravnega obsega. Cena 2 gld. 50 kr., s pošto 15 kr. več.

II. zvezek:

Kazensko-pravdni red

z dné 23. maja 1873, št. 119 drž. zak., z **zvršitvenim propisom** in drugimi zakoni in ukazi kazenski postopek zadevajočimi. Cena 2 gld. 80 kr., s pošto 15 kr. več.

Nemško - slovenska pravna terminologija.

V imenu društva »Pravnika« uredil dr. Janko Babnik, c. kr. sodni pristav. Cena 3 gld. 50 kr., elegantno in trdno vezana 4 gld. 10 kr., po pošti 15 kr. več.

Zbirka obrazcev za slovensko uradovanje pri sodiščih.

I. Obrazci k občnemu sodnemu redu. I. zvezek. Spisal Anton Levec, c. kr. sodni pristav.

Vse te knjige dobivajo se pri knjigotržcu **Antonu Zagorjanu v Ljubljani**, kakor tudi pri vseh drugih knjigotržcih.

